

ОЛОН НИЙТЭД НЭЭЛТТЭЙ

НОГООН БОНД

ХУРААНГУЙ ТАНИЛЦУУЛГА

**ХАМТЫН
ӨСӨЛТ
ТӨГӨЛДӨР**

АГУУЛГА

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧДЫН АНХААРАЛД	4
ҮНЭТ ЦААС ГАРГАХ АЖИЛЛАГААНД ХАМТРАН АЖИЛЛАСАН БАЙГУУЛЛАГУУД	5
САНАЛ БОЛГОЖ БҮЙ ҮНЭТ ЦААСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	6
ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ТУХАЙ	8
ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН БҮТЭЦ	8
ЗАСАГЛАЛЫН ТОГТОЛЦОО	9
АЛСЫН ХАРАА, ЭРХЭМ ЗОРИЛГО, УРИА ҮГ, ҮНЭТ ЗҮЙЛС	13
БАНКНЫ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ	14
САНХҮҮГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	18
САНХҮҮГИЙН САЛБАРТАА ТЭРГҮҮЛЭГЧ	20
ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА	22
ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ЦААШДЫН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ	24
ДУНД ХУГАЦААНЫ БИЗНЕС ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ	24
САНХҮҮГИЙН ТӨСӨӨЛӨЛ	26
НОГООН ТАНИЛЦУУЛГА	28
ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ҮНДСЭН БАРИМТ БИЧГҮҮД	28
НОГООН БОНДЫН ТУХАЙ	30
ҮНЭТ ЦААСНЫ ТУХАЙ	32
НОГООН БОНД ГАРГАХ ҮНДЭСЛЭЛ	33
ХӨНДЛӨНГИЙН ЭТГЭЭДИЙН БАТАЛГААЖУУЛАЛТ	33
ЗЭЭЛЖИХ ЗЭРЭГЛЭЛ	34
ТАТАН ТӨВЛӨРҮҮЛСЭН ХӨРӨНГИЙН ЗАРЦУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	35
ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖААНД ОРОЛЦОХ	36
ҮНЭТ ЦААСААР ГЭРЧЛЭГДЭХ ЭРХ, ҮҮРЭГ	37
ХАВСРАЛТ	39
САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН	40
ОРЛОГЫН ТАЙЛАН	41
МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН	42
ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН	43

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧДЫН АНХААРАЛД

“ХААН Банк” ХК (цаашид “Үнэт цаас гаргагч”, “Банк” эсвэл “ХААН Банк” гэх) нь Монгол Улсын Компанийн тухай хууль, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон Санхүүгийн зохицуулах хороо болон Монголын хөрөнгийн бирж ХК-ийн холбогдох журмуудын дагуу Монгол Улсын анхны ногоон бондыг олон нийтэд нээлттэй хүрээнд санал болгож байна.

ЭНЭХҮҮ ТАНИЛЦУУЛГАД ТУСГАСАН БОНДЫГ САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО, МОНГОЛЫН ХӨРӨНГИЙН БИРЖ БҮРТГЭСЭН НЬ УГ ҮНЭТ ЦААСАНД ГАРГАСАН АЛИВАА БАТАЛГАА БИШ БӨГӨӨД ТҮҮНД АГУУЛСАН АЛИВАА МЭДЭЭЛЛИЙН ҮНЭН ЗӨВ, БҮРЭН БҮТЭН БАЙДЛЫГ ХОРОО ХАРИУЦАХГҮЙ.

ҮНЭТ ЦААСЫГ ХУДАЛДАН АВАХ ЗАМААР ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ ХИЙХ НЬ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАГЧ ТАНЫ ХУВЬД ЯМАГТ ЭРСДЭЛТЭЙ ҮЙЛДЭЛ БАЙДГИЙГ ОНЦГОЙЛОН АНХААРЧ, БОНДЫН ТАНИЛЦУУЛГА, БОНД ГАРГАХ АЖИЛЛАГААГ САЙТАР СУДАЛСНЫ ҮНДСЭН ДЭЭР ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ШИЙДВЭРЭЭ ГАРГАХЫГ ЗӨВЛӨЖ БАЙНА.

Энэхүү Бондын танилцуулга нь хөрөнгө оруулагч таны хараат бус үнэлгээ, шинжилгээг орлохгүй бөгөөд тэдгээрт тооцогдохгүй. Хөрөнгө оруулагч та Үнэт цаас гаргагч болоод түүний гаргаж буй үнэт цаас, холбогдох мэдээллийн талаар өөрийн зүгээс хөндлөнгийн судалгаа шинжилгээ хийсний үндсэн дээр хөрөнгө оруулалт хийж буй бөгөөд санхүүгийн, хуулийн болон бусад зохих мэргэжлийн зөвлөхүүдтэйгээ зөвлөлдөхийг санал болгож байна.

Энэхүү Бондын танилцуулгад хөрөнгө оруулагч танд уг үнэт цаасыг худалдан авах шийдвэр гаргахад туслах шаардлагатай мэдээллийг багтаахыг зорьсон болно. Хөрөнгө оруулагч та уг танилцуулгад тусгагдсанаас илүү дэлгэрэнгүй, нэмэлт мэдээлэл авахыг хүсвэл Үнэт цаас гаргагч ХААН Банк болон Андеррайтер БиДиСЕК ҮЦК ХК-д хандаж тодруулна уу.

ҮНЭТ ЦААС ГАРГАХАД ХАМТРАН АЖИЛЛАСАН БАЙГУУЛЛАГУУД

АНДЕРРАЙТЕР

“БИДИСЕК ҮЦК” ХК

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, Залуучуудын
өргөн чөлөө, 27/1, БиДиСЕК ҮЦК ХК-ийн байр
+(976) 7555-1919
www.bdsec.mn

ХУУЛИЙН ЗӨВЛӨХ

ӨМГӨӨЛЛИЙН “ХААНЛЕКС ПАРТНЕРС” ХХН

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо,
Олимпын гудамж 5, Аюуд тауэр, 14 давхар 1404 тоот
+(976) 7747-1122
www.khanlex.mn

АУДИТ

“ПРАЙСУОТЕРХАУСКУПЕРС АУДИТ” ХХК

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо,
Сүхбаатарын талбай, Сэнтрал Тауэр, 6-р давхар, 601 тоот
+(976) 7000-9089
www.pwc.com

ҮНЭЛГЭЭ

“ЭВИДЕНСЕ АУДИТ” ХХК

Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 9-р хороо, 7-р
хороолол, Алтайн гудамж 281, Хийморь оффис, 502 тоот
+(976) 7000-7121
www.evidenceaudit.mn

САНАЛ БОЛГОЖ БУЙ ҮНЭТ ЦААСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Үнэт цаас гаргагч	ХААН Банк ХК	
Бондын төрөл	Ногоон бондын хөтөлбөр	
Бондын арилжаа	Олон нийтэд нээлттэй	
Татан төвлөрүүлэх дүн	Нийт 30 сая ам.доллар хүртэлх. Үүнээс: <ul style="list-style-type: none"> Олон нийтэд санал болгох 17 тэрбум хүртэлх төгрөгийн (5 сая ам.доллар хүртэлх дүнтэй тэнцэх) бонд Стратегийн хөрөнгө оруулагчдад санал болгох 25 сая ам.доллар хүртэлх дүн бүхий ам.долларын бонд 	
Бондын нэрлэсэн үнэ	Төгрөгийн бонд	Ам.долларын бонд
	100,000₮	100\$
Нийт тоо, ширхэг	170,000 ширхэг хүртэл	250,000 ширхэг хүртэл
Бондын хугацаа	3 жил	3-5 хүртэл жил
Бондын хүү (жилийн) Бондын хөтөлбөрийн хүрээнд гаргах бондуудыг хэсэгчлэн гаргах тухай бүр энэхүү хязгаарт багтаан бондын хүүгийн нөхцөлийг тодорхойлно.	Тогтмол хүү	Хөвөгч хүү
	16.0%	Ам.долларын 6 сарын Compounded SOFR хүү ¹ + [3.40% - 3.85%]
Бондын хүү төлөх нөхцөл	Хагас жил тутам	
Бондын үндсэн төлбөр төлөх нөхцөл	<ul style="list-style-type: none"> Төгрөгийн бонд: Хугацааны эцэст Ам.долларын бонд: Бондыг санал болгох тухай бүр тогтооно. 	
Бондын зарцуулалт	Банкны одоо хэрэгжиж буй “Ногоон бондын санхүүжилтийн хүрээ” -нд тодорхойлсон төсөл хөтөлбөр, үйл ажиллагаануудыг (“Шаардлага хангасан ногоон зээлүүд”) бүхэлд нь, эсвэл хэсэгчлэн санхүүжүүлэх болон дахин санхүүжүүлэхэд зарцуулна.	
Бондын барьцаа / баталгаа, эргэн төлөлт	Барьцаагүй ²	
Анхдагч зах зээлд хэсэгчлэн гаргаж арилжаалах хуваарь	Ногоон бондын хөтөлбөрийн хүрээнд хэсэгчлэн гаргах бондуудын хүү, хугацаа, санал болгох хугацаа болон бусад нөхцөлийг тухай бүрд нь Банкны Гүйцэтгэх захирал шийдвэрлэнэ.	
Хөтөлбөрийн хугацаа	24 сар	

¹ “SOFR” хүү нь Нью-Йоркийн Холбооны нөөцийн сангаас тогтоосон овернайт хүү юм.

<https://www.newyorkfed.org/markets/referencerates/sofr>

“Compounded SOFR” means a compounded average of daily SOFR calculated over a Corresponding Period or Interpolated Period, as applicable, that ends on the second New York business day preceding the [first][last] A day of the applicable interest period, compounded according to the provisions describing the methodology for compounding set forth under “USD-SOFR-COMPOUND” of the International Swaps and Derivatives Association Definitions.

² СЗХ-ны “Компанийн өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам”-ын 2.8-д тусгаснаар дотоодын эсхүл олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн эрх бүхий байгууллагаар санхүүжих чадавхын зэрэглэл тогтоолгосон бол үүргийн гүйцэтгэлийг хангах баталгаа болгож эд хөрөнгө болон эдийн бус хөрөнгийг барьцаалахгүй байж болно.

**ҮНЭТ ЦААС
ГАРГАГЧИЙН
ТАНИЛЦУУЛГА**

ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ТУХАЙ

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН БҮТЭЦ

ЭЙЧ ЭС ХОЛДИНГС ХК

Эйч Эс Холдингс нь гол төлөв санхүүгийн бизнес эрхэлдэг компаниудын хувьцааг эзэмшдэг Токиогийн хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй (Токуо: 8699) нээлттэй хувьцаат компани юм.

40.99%

ТАВАН БОГД ТРЕЙД ХХК

Таван Богд Групп нь жижиглэнгийн болон бөөний худалдаа, аялал жуулчлал, боловсруулах үйлдвэрлэл болон хүнс үйлдвэрлэл бүхий Монгол улсын томоохон групп компани юм.

22.78%

Д.ХУЛАН

Монгол Улсын иргэн Д.Хулан нь Таван Богд Группийн үүсгэн байгуулагч, хувьцаа эзэмшигч бөгөөд 2003 оноос Таван Богд Группийн Тэргүүн дэд ерөнхийлөгчөөр ажиллаж байна.

13.22%

ЭЙЧ ЭС ИНТЕРНЭЙШНЛ ЛИМИТЕД (АЗИ)

Эйч Эс Интернэйшнл (Ази) Лимитед компани нь Эйч Эс Холдингс ХК компанийн 100% эзэмшилтэй Хонгконг дахь охин компани юм.

8.78%

АХХХ³ -ийн оролцогчид

"ХААН Банкны ажилтанд хувьцаа худалдах хөтөлбөр"-ийг хэрэгжүүлэх зөвшөөрлийг Монголбанкнаас 2022 оны 1-р сарын 28-ны өдөр хүлээн авснаар Банкны 4,136 ажилтан хувьцаа эзэмшигч болсон.

4.23%

ОЛОН НИЙТ

Банк нь Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2022 оны 12-р сарын 9-ний өдрийн 689 тоот тогтоолын хүрээнд 2023 оны 4-р сарын 13-ны өдрөөс 4-р сарын 19-ний өдрийн хооронд хувьцааны анхдагч зах зээлийн арилжааг амжилттай зохион байгуулж нийт гаргасан хувьцааны 10 хувийг олон нийтэд эзэмшүүлэв.

10%

³ Ажилтанд хувьцаа худалдах хөтөлбөр

ЗАСАГЛАЛЫН ТОГТОЛЦОО

ХААН Банк нь Банкны тухай хууль, Монголбанкны “Банкны зохистой засаглалын зарчмыг хэрэгжүүлэх журам”-д заасны дагуу зохистой засаглалын үнэлгээг жил бүр хийж, Монголбанкаар хянан баталгаажуулдаг. Сүүлийн 5 жилд зохистой засаглалын үнэлгээ дунджаар 90% байна.

Банкны компанийн засаглалын 4 үндсэн зарчим:

ХАРИУЦЛАГАТАЙ БАЙДАЛ

Банк хууль ёсныхоо эрх ашгийн хүрээнд өөрт олгогдсон хэрэгжүүлж буй эрх мэдэл болон үүргээ бүрэн хариуцах хариуцлагатай байх

ИЛ ТОД БАЙДАЛ

Олон нийтэд өгөх аливаа мэдээллийг тухай бүрт нь үнэн зөвөөр ил тод тайлагнаж хуваалцах

ТАЙЛАГНАЛ

Банкны бүх оролцогч болон сонирхогч талуудад үйлдэл бүрээ тайлагнан итгэлцлийг бүрдүүлэх

ШУДАРГА БАЙДАЛ

Банкны бүх оролцогч болон сонирхогч талуудад шударга, тэгш, ялгаваргүй хандах нөхцлийг бүрдүүлэх

Төлөөлөн удирдах зөвлөл

ХААН Банкны ТУЗ нь Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль, Монголбанкнаас баталсан журам, заавар, ХААН Банкны дүрэм, Компанийн засаглалын кодекс, ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам болон бусад холбогдох эрх зүйн бичиг баримтыг мөрдөн банкны зохистой засаглалыг хэрэгжүүлэн үйл ажиллагаа явуулдаг.

Т. ДАРЬБУМ

ТУЗ-ийн дарга, ТУЗ-ийн
хараат бус гишүүн

Д. ХУЛАН

ТУЗ-ийн орлогч дарга,
ТУЗ-ийн гишүүн

ХАРАДА ЯСУНАРИ

ТУЗ-ийн гишүүн

ИШИЙ КИСАБҮРО

ТУЗ-ийн гишүүн

Ц. БААТАРСАЙХАН

ТУЗ-ийн гишүүн

Б. АМАРСАНАА

ТУЗ-ийн гишүүн

ЖОН ЛО

ТУЗ-ийн гишүүн

ААРТ ЙОНГЕЯНС

ТУЗ-ийн хараат бус
гишүүн

А. ТАМИР

ТУЗ-ийн хараат бус
гишүүн

Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх хороод

ТУЗ нь Аудитын хороо, Эрсдэлийн хороо, Компанийн засаглалын хороо болон Хүний нөөцийн асуудал эрхэлсэн нийт 4 хороотой бөгөөд ТУЗ-өөс баталсан тус бүрийн нарийвчилсан дүрмээр зохицуулагддаг.

Албан тушаал	Үндсэн чиг үүрэг
<p>Аудитын хороо Дарга: А.Тамир (ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн) Гишүүд: Д.Хулан (ТУЗ-ийн орлогч дарга) Аарт Йонгеянс (ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн) Иший Кисабүро (ТУЗ-ийн гишүүн)</p>	<p>Аудитын хороо нь банкны санхүүгийн нөхцөл байдалд тогтмол хяналт тавьж, нягтлан бодох бүртгэл, комплаенс, хэрэгжилтийг хангах болон бусад хяналт механизмын үр дүнтэй, найдвартай байдал зэрэгт дүгнэлт зөвлөмж өгдөг. Мөн банкны хөндлөнгийн аудитор болон дотоод аудиторын хараат бус байдал, ажлын гүйцэтгэлд хяналт тавих үүрэгтэй.</p>
<p>Эрсдэлийн хороо Дарга: Аарт Йонгеянс (хараат бус гишүүн) Гишүүд: Харада Ясүнари (ТУЗ-ийн гишүүн) Ц.Баатарсайхан (ТУЗ-ийн гишүүн) Жон Ло (ТУЗ-ийн гишүүн)</p>	<p>Эрсдэлийн хороо нь банкны эрсдэлийг зохистой удирдах үүрэг хүлээн, банканд учирч болзошгүй эрсдэлийг илрүүлэх зорилгоор тухайн эрсдэлийн өсөлт, хязгаарын тоон үзүүлэлт дээр үндэслэн санал зөвлөмж гарган ажлаа ТУЗ-д шууд тайлагнадаг.</p>
<p>Компанийн засаглалын хороо Дарга: Т.Дарьбум (ТУЗ-ийн хараат бус гишүүн) Гишүүд: Д.Хулан (ТУЗ-ийн орлогч дарга) Харада Ясүнари (ТУЗ-ийн гишүүн) Б. Амарсанаа (ТУЗ-ийн гишүүн)</p>	<p>Компанийн засаглалын хороо нь засаглалын эрүүл соёлыг төлөвшүүлэхэд чиглэсэн компанийн засаглалын цогц зарчим, ёс зүйн дүрмийг боловсруулах, ТУЗ-д зөвлөмж өгөх, ТУЗ-ийн гишүүн болох шаардлага хангасан хүмүүсийг тодорхойлох, нэр дэвшүүлэх үүднээс ТУЗ-д санал болгох, банкны хувьцаа эзэмшигчид, бусад сонирхол бүхий этгээдүүд болон хувьцаа эзэмшигчидтэй үр дүнтэй, идэвх санаачилгатай, хариуцлагатай байдлаар харилцах нөхцөлийг хангах болон байгаль орчин болон нийгмийн асуудлаарх банкны компанийн засаглалын стратеги, гүйцэтгэл болон тайлагналд хяналт тавин ажилладаг.</p>
<p>Хүний нөөцийн хороо Дарга: Д.Хулан (ТУЗ-ийн орлогч дарга) Т.Дарьбум (ТУЗ-ийн дарга) Харада Ясүнари (ТУЗ-ийн гишүүн) Жон Ло (ТУЗ-ийн гишүүн)</p>	<p>Хүний нөөцийн хороо нь ТУЗ-д банкны хүний нөөц болон талант менежментийн бодлого, банкны зохистой соёлыг чиглүүлэх, удирдах үүргийг хэрэгжүүлэхэд туслах, улмаар банкны бизнесийн зорилтдоо хүрэх, бизнесээ тогтвортой хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх үүрэгтэй.</p>

Гүйцэтгэх удирдлага

ХААН Банкны Гүйцэтгэх захирал нь Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс тогтоосон эрх хэмжээний хүрээнд банкны өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулж, хяналт тавьж ажилладаг бөгөөд банкны салбарт 28 жил, үүнээс 2012-2020 он хүртэл Гүйцэтгэх захирлын тэргүүн орлогч, Гүйцэтгэх захирлын орлогчоор ажилласан мэргэжлийн туршлагатай банкир юм. Гүйцэтгэх захирлын өдөр тутмын болон шуурхай үйл ажиллагаанд туслах үүрэгтэй Удирдлагын хороо ажилладаг.

ТУЗ-ийн нарийн
бичгийн дарга

Төлөөлөн
Удирдах Зөвлөл

Ерөнхий аудитор

Р.МӨНХТУЯА
Гүйцэтгэх захирал

Б.ЭРДЭНЭДЭЛГЭР
Гүйцэтгэх захирлын
тэргүүн орлогч

САЧИН НАИР
Гүйцэтгэх
захирлын орлогч

Д.ЭНХБААТАР
Эрсдэл хариуцсан
дэд захирал

Т.УУГАНБАЯР
Байгууллагын банк
хариуцсан дэд
захирал

Г.МӨНХБАЯР
Үйл ажиллагаа
хариуцсан дэд
захирал

Ш.ӨЛЗИЙ-АЮУШ
Санхүү, захиргаа
хариуцсан дэд
захирал

Д.АРИУНБАТ
Иргэдийн банк
хариуцсан дэд
захирал

Б.АРИУНБОЛД
Мэдээлэл
технологи
хариуцсан дэд
захирал

Ш.ГАНБЯМБА
Хүний нөөц
хариуцсан
дэд захирал

Ж.ТОВУУДОРЖ
ЖДБ-ийн банк
хариуцсан
дэд захирал

Б.БАЯНБАТ
Бизнес хөгжил
хариуцсан дэд
захирал

АЛСЫН ХАРАА, ЭРХЭМ ЗОРИЛГО, УРИА ҮГ, ҮНЭТ ЗҮЙЛС

АЛСЫН ХАРАА

Харилцагчидтайгаа хамт эгнэгт өсөж хөгждөг, итгэл төгөлдөр банк байна.

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Бид харилцагчдынхаа санхүүгийн аяллын алхам бүрд хамгийн шилдэг, шинэлэг бүтээгдэхүүн үйлчилгээг хүргэнэ.

УРИА ҮГ

Хамтын өсөлт төгөлдөр

ҮНЭТ ЗҮЙЛС

Хөгжил цэцэглэлтийн түүчээлэгч

Бидний үүрэг банкны үйлчилгээ үзүүлэхийн зэрэгцээ харилцагчид, ажилтнууд, хувьцаа эзэмшигчдээ өсөлт хөгжлийн замд хөтлөхөд чиглэнэ.

Тогтвортой хөгжилд манлайлагч

Бид нэг байрандаа зогсдоггүй. Тогтвортой бизнесийг бүтээхийн төлөө тасралтгүй суралцаж, дасан зохицож, улам сайжирдаг учраас харилцагчдаа зорьж буй ирээдүйд нь хүргэх ажлаа улам төгөлдөржүүлнэ.

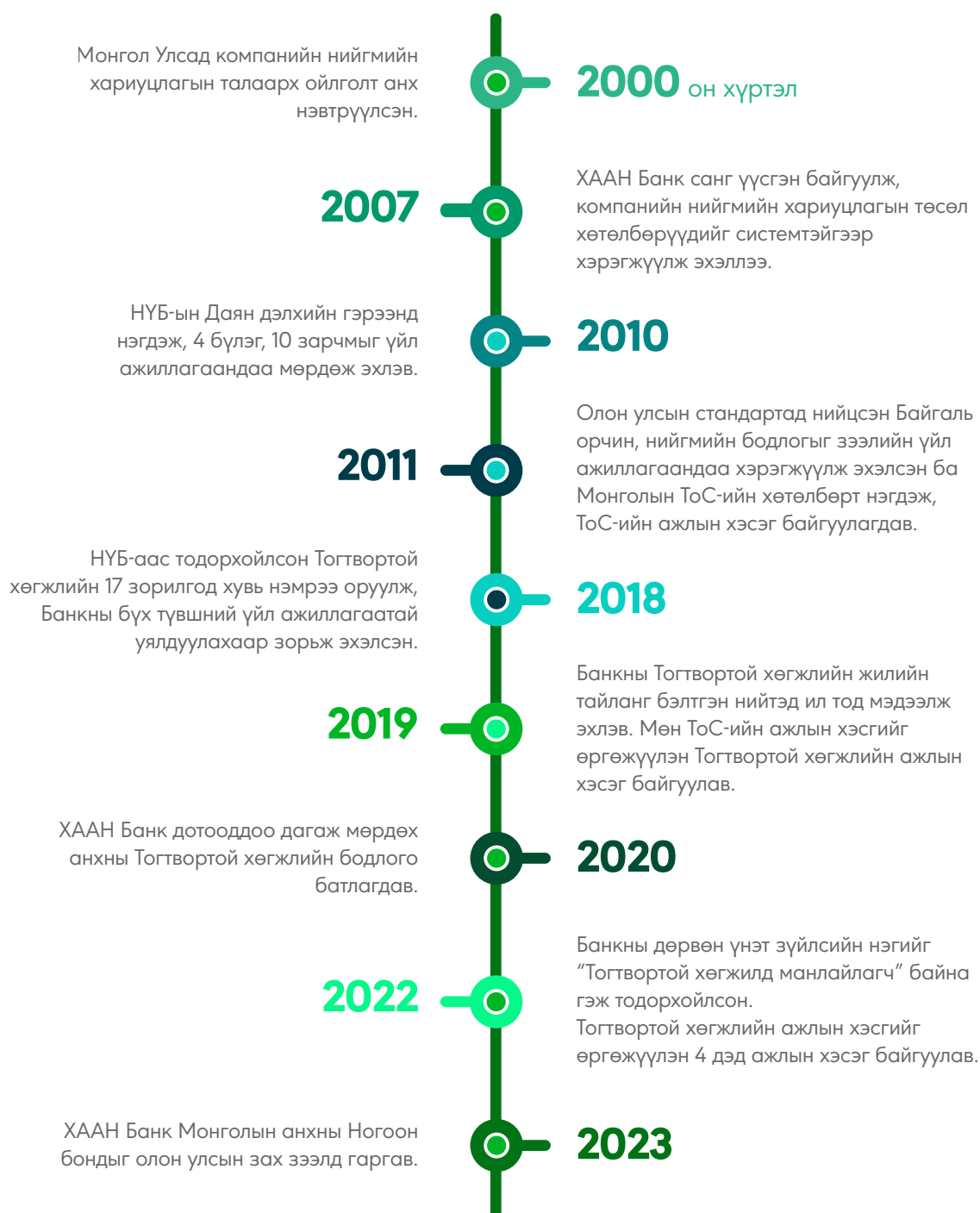
Шилдэг цахим бүтээгдэхүүн үйлчилгээ үзүүлэгч

Харилцагч бүр шилдгийг хүлээн авах учиртай. Тиймээс бид ирээдүйн сайн сайханд хөтлөх санхүүгийн ухаалаг арга хэрэгсэл, бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээр түүчээлнэ.

Итгэлт зөвлөгч

Харилцагчид маань хэдэн арваны турш санхүүгээ бидэнд даатгаж ирсэн билээ. Энэхүү хүндтэй үйлсийг бид бахархалтайгаар үргэлжлүүлж, найдвартай зөвлөх, итгэлтэй түнш байж, үргэлж сайны төлөө зүтгэх болно.

БАНКНЫ ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ

Тогтвортой хөгжлийн бодлого

ХААН Банк 2018 оноос эхлэн Тогтвортой хөгжлийн зорилгуудыг дотоод үйл ажиллагааныхаа түвшин бүрд уялдуулахад анхаарч ажиллах том зорилт тавьсан. Энэ зорилтын хүрээнд 2020 онд Тогтвортой хөгжлийн бодлогоо батлан хэрэгжүүлж эхлэв.

Уг бодлогын суурь ойлголт нь НҮБ-ын 2015 онд тодорхойлсон Тогтвортой хөгжлийн 17 зорилго, НҮБ-аас 2000 онд зарлан тунхагласан “Даян дэлхийн гэрээ”-ний 4 бүлэгт 10 зарчим болон Монгол Улсын “Тогтвортой санхүүжилт (ТоС) хөтөлбөр”-ийн 2013 онд тодорхойлсон 8 зарчимд тулгуурласан байдаг.

Энэхүү бодлого нь урт хугацаанд амжилттай оршин тогтнох суурийг бэхжүүлэх үндсэн баримт бичиг байх бөгөөд Тогтвортой хөгжлийн зорилго, зарчмуудыг тодорхойлох, тэдгээрийг өдөр тутмын үйл ажиллагаанд хэрэгжүүлэх, Банкны оролцогч талууд болох Төлөөлөн удирдах зөвлөл, Гүйцэтгэх удирдлага, нийт ажилтнууд, харилцагчдын өмнө хүлээх үүрэг хариуцлагын хэм хэмжээг тодорхойлоход оршино.

ХААН Банкны Тогтвортой хөгжлийн бодлого нь үндсэн дөрвөн хэсгээс бүрдэнэ. Үүнд:

ТОГТВОРТОЙ САНХҮҮЖИЛТ

- Хариуцлагатай бизнес, хэрэглээг дэмжих
- Ногоон бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ
- Байгаль орчин, нийгмийн эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо
- Тогтвортой санхүүжилтын эх үүсвэрийн төрөлжүүлэлт
- ТоС хөтөлбөр

ТОГТВОРТОЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

- Хүний нөөцийн бодлого, тогтвортой ажлын байрыг хадгалах
- Ногоон оффис, нөөцийн зохистой хэрэглээ, цаасны хэрэглээ
- Компанийн засаглал
- Байгальд ээлтэй ажлын орчин
- Тогтвортой бэлтгэн нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээ
- Мэдээллийн аюулгүй байдал ба хяналт

ТОГТВОРТОЙ НИЙГМИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

- ХААН Банк сан
- Компанийн нийгмийн хариуцлагын хүрээнд боловсрол, эрүүл мэнд, байгаль орчин, нийгмийн эмзэг бүлэг, орон нутгийн хөгжил, соёл урлагийн чиглэлийн төсөл, хөтөлбөрүүд
- 500+ төсөл 9.7 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт

ТОГТВОРТОЙ ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА БА ТАЙЛАГНАЛ

- ХААН Банкны үйл ажиллагааны, санхүүгийн болон тогтвортой хөгжлийн тайлан
- Зохицуулагч, хөрөнгө оруулагч, зээлдэгчид ил тод тайлагнал
- Гадаад ба дотоод хамтрагч байгууллагуудын гишүүнчлэл, ил тод тайлагнал

Тогтвортой санхүүжилт

ХААН Банк нь тогтвортой санхүүжилтийн хүрээнд олон улсын санхүүжүүлэгч байгууллага, зөвлөх компаниуд, Засгийн газар, яам, тамгын газар болон байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагаа явуулж буй байгууллагуудтай хамтран ажиллаж үйл ажиллагааны цар хүрээгээ тэлсээр байна.

Ногоон эх үүсвэр

ХААН Банк нь 2015 оноос хойш нийт 180 сая орчим ам.доллартой тэнцэх хэмжээний ногоон зээлийн эх үүсвэрийг олон улсын банк санхүүгийн байгууллагууд болон хөрөнгийн зах зээлээс татан төвлөрүүлээд байна. 2021-2023 онд дараах ногоон санхүүжилтийн эх үүсвэрүүдийг амжилттай татсан байна.

Санхүүжилт олгосон байгууллагууд	Санхүүжилтийн дүн
Дэлхийн уур амьсгалын хамтын ажиллагааны сан (GCPF)	13 сая ам.доллар
Европын сэргээн босголт хөгжлийн банк (EBRD)	60 сая ам.доллар
Нидерландын хөгжлийн банк (FMO) болон Европын хөгжлийн банкуудын хамтарсан санхүүжилт	20 сая ам.доллар
Олон улсын зах зээлд гаргасан Монгол улсын хамгийн анхны ногоон бондын санхүүжилт	60 сая ам доллар
Хувьцаагаа нийтэд анх удаа санал болгон татан төвлөрүүлсэн дүнгээс зарцуулах ногоон санхүүжилт	62.4 тэрбум төгрөг

Ногоон бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ

ХААН Банк нь ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний хувьд гадны хөрөнгө оруулагч байгууллагуудтай хамтран ногоон технологи, эрчим хүчний хэмнэлт, нүүрсхүчлийн хийн ялгарлыг бууруулах чиглэлээр харилцагчдад техникийн зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэн, ногоон бизнесийг дэмжин ажилладаг. Цаашид ч байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулахад чиглэсэн ногоон бизнес, ногоон хэрэглээг дэмжих зээл болон бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг тогтвортой хөгжүүлж, зах зээлд таниулан ногоон санхүүжилтийн экосистемийг бүтээх, үр ашгийг хэмжих зохицуулалтын зөв тогтолцоог бий болгох, ногоон эдийн засагт оруулах хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэн манлайлж ажиллахыг зорьж байна.

Бизнесийн ногоон зээлийн бүтээгдэхүүнүүд

Зээлийн бүтээгдэхүүн	Хугацаа	Зээлийн дээд хэмжээ	Шаардлага
Ногоон эдийн засгийг дэмжих МОНГЕФФ зээл • Эргэлтийн хөрөнгө • Хөрөнгө оруулалт	60 сар хүртэл	5.0 сая ам.доллартой тэнцэх төгрөг	Эрчим хүчний хэмнэлт >20% Хүлэмжийн хийг бууруулах >20% Усны хэмнэлт>20% Pre-investment assessment
Ногоон эдийн засгийг дэмжих МОНГЕФФ зээл - Тоног төхөөрөмж	36 сар хүртэл	300.0 ам.доллартой тэнцэх төгрөг	SFA - Зохистой дадлын тохирлын гэрчилгээ бүхий хоршоод
Тогтвортой ноос ноолуурын нийлүүлэлтийг дэмжих ногоон зээл *	12 сар хүртэл	1 тэрбум төгрөг	Зориулалтын дагуу
Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах бизнесийн ногоон зээл	60 сар хүртэл	200 сая төгрөг	Ногоон таксономи
Ногоон бизнесийн зээлийн шугам	24 сар хүртэл	200 сая төгрөг	Тогог төхөөрөмжийн шинэчлэл (IE3)
Техникийн хөрөнгө оруулалтын ногоон зээл	60 сар хүртэл (Урьдчилгаа 20%)	500 сая төгрөг	Ногоон таксономи
Ногоон хөрөнгө оруулалтын зээл	60 сар хүртэл	1 тэрбум төгрөг	

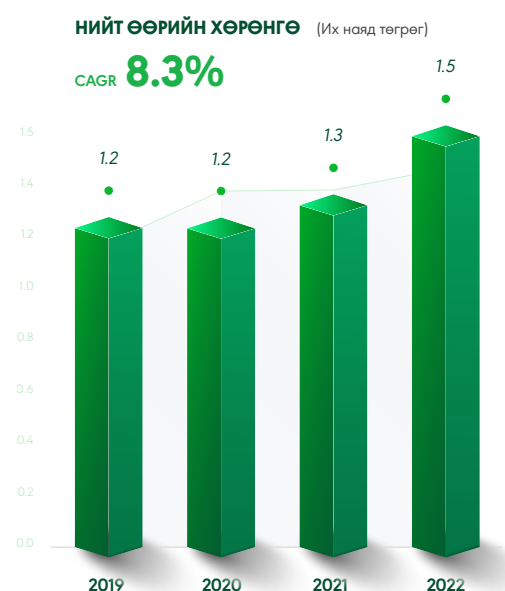
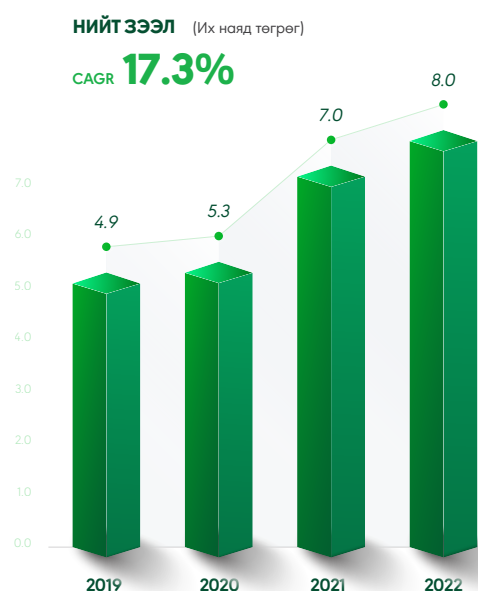
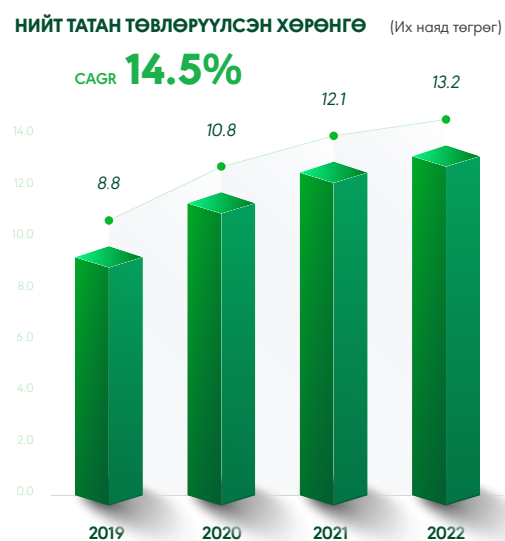
Хэрэглээний ногоон зээлийн бүтээгдэхүүнүүд

Зээлийн бүтээгдэхүүн	Хугацаа	Зээлийн дээд хэмжээ	Шаардлага
Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах өрхийн ногоон зээл	30 сар хүртэл	40 сая төгрөг	Агаар, хөрсний бохирдол бууруулах
Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах тэтгэврийн ногоон зээл	12 сар хүртэл	Тэтгэврийн хэмжээтэй уялдана	
Ногоон хэрэглээний зээл	30 сар хүртэл	20 сая төгрөг	Ногоон таксаномид
Гэр бүлийн ногоон зээл	30 сар хүртэл	40 сая төгрөг	Эрчим хүчний хэмнэлт бүхий цахилгаан бараа
Ногоон тээврийн хэрэгслийн зээл	80 сар хүртэл	Худалдан авч буй тээврийн хэрэгслийн үнийн дүнгээс хэтрэхгүй	Шинэ цахилгаан тээврийн хэрэгсэл

* Тогтвортой ноос ноолуурын эвслээс хянаж, баталгаажуулан Зохистой дадлын тохирлын гэрчилгээ бүхий хоршоонуудад түршилтаар олгож байгаа зээлийн бүтээгдэхүүн юм.

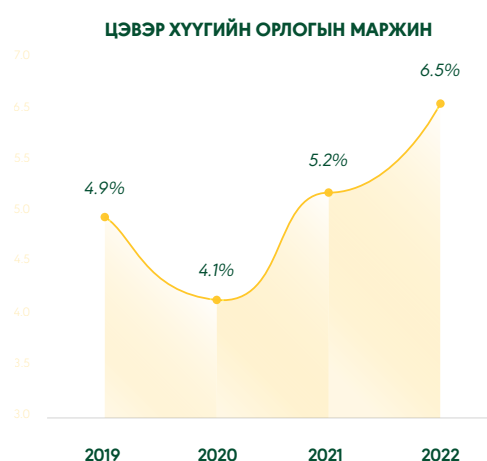
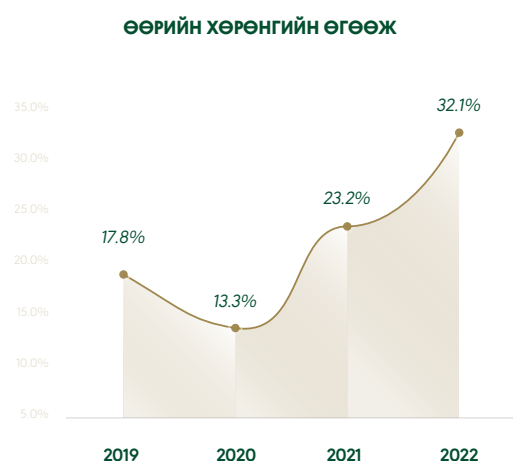
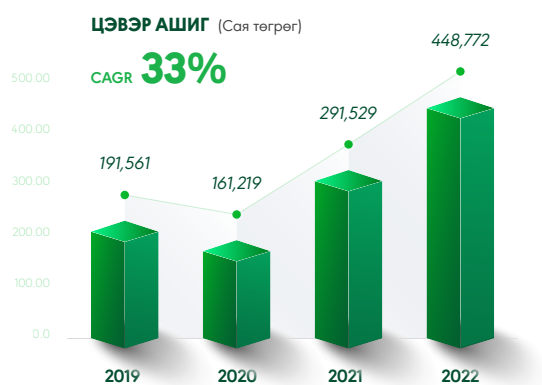
САНХҮҮГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

ХААН Банкны актив хөрөнгө, эзэл, татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн өсөлт тогтвортой, тасралтгүй өссөн үзүүлэлттэй байгаа бөгөөд ХААН Банкны актив 2019 онд 10.2 их наяд төгрөг, 2020 онд 12.1 их наяд төгрөг, 2021 онд 13.5 их наяд төгрөгт хүрсэн. 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт актив 15.0 их наяд төгрөгт хүрсэн нь өмнөх оноос 11.1% өссөн үзүүлэлт юм.

ХААН Банкны цэвэр ашиг сүүлийн 3 жилийн нийлмэл дунджаар⁴ 33% өссөн үзүүлэлттэй байгаа бөгөөд 2020 онд 161.2 тэрбум төгрөг (-15.8%), 2021 онд 291.5 тэрбум төгрөг (+80.8%), 2022 онд 448.8 тэрбум төгрөг (+53.9%)-ийн тус тус ашигтай ажилласан.

Өөрийн хөрөнгийн өгөөж сүүлийн 3 жилд дунджаар 22.9%, активын өгөөж дунджаар 2.3% байсан бөгөөд 2022 оны эцсийн байдлаар өөрийн хөрөнгийн өгөөжийн үзүүлэлтээр системийн нөлөө бүхий банкуудаа тэргүүлж байна.

⁴ Жилийн дундаж өсөлтийн хувийг нийлмэл дундаж буюу CAGR-р тооцсон.

САНХҮҮГИЙН САЛБАРТАА ТЭРГҮҮЛЭГЧ

Монгол Улсын арилжааны хамгийн том банк болох ХААН Банк нь 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт актив, өөрийн хөрөнгө, зээл болон нийт татан төвлөрүүлсэн дүнгээр зах зээлийг тэргүүлэн үйл ажиллагаагаа явуулж байна.

Нийт актив

Банкны салбарын нийт актив тогтвортой нэмэгдэж, сүүлийн 5 жилийн дунджаар 10%-иар нэмэгдсэн бол ХААН Банкны хувьд дунджаар 15.7%-иар өсөж зах зээл эзлэлт 2018 оны эхнээс 6.7 пунктээр тэлэн 32.8% болсон.

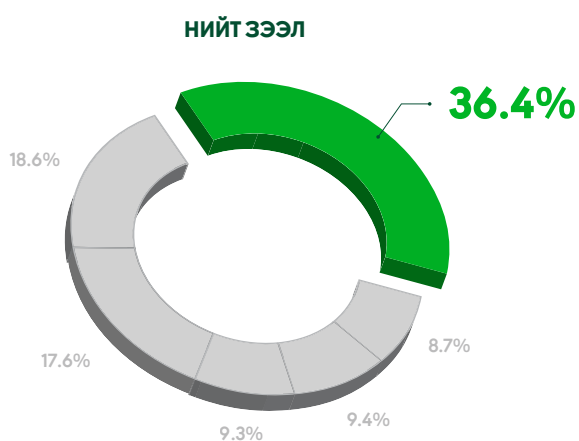
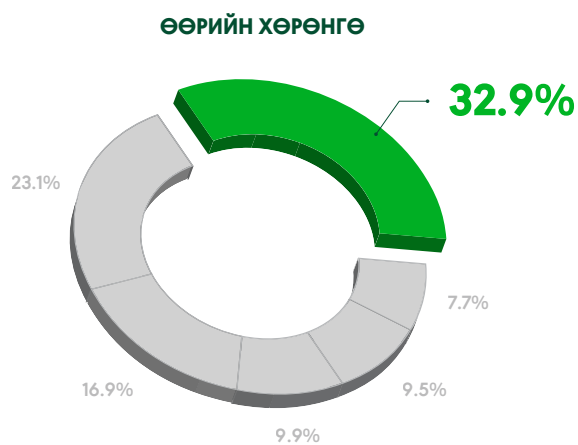
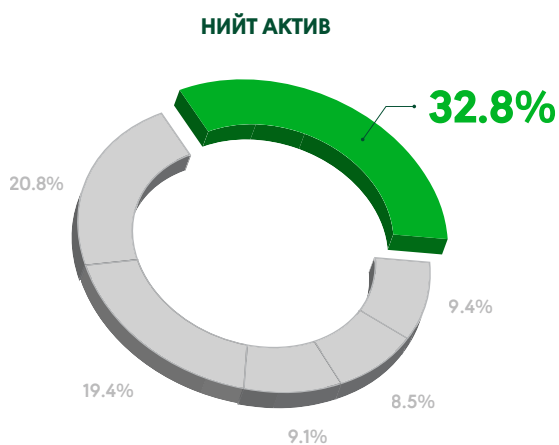
Зээл

Банкны салбарын нийт зээлийн багц сүүлийн 5 жилийн дунджаар 10.2%-иар нэмэгдсэн бол ХААН Банкны хувьд 17.3% өссөнөөр зах зээл эзлэлт 2017 оноос 9.8 пунктээр тэлж, 36.4%-ийг эзэлж байна.

Татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө

ХААН Банк сүүлийн 5 жилийн хугацаанд харилцагчаас татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн хэмжээгээр зах зээлийг тогтмол тэргүүлэв.

2022 оны 12 дугаар сарын байдлаар 10,711 тэрбум төгрөгийг харилцагчдаас татан төвлөрүүлсэн ба өмнөх оноос 683.6 тэрбум төгрөгөөр (+6.8%) өсөж, банкны секторын 35.5%-ийг эзэлж байна.

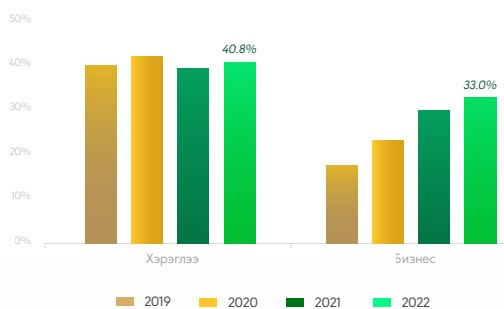
Зээлийн багц - Зах зээл эзлэлт

ХААН Банкны хэрэглээний зээлийн бүтээгдэхүүн 2022 оны эцсийн байдлаар нийт зах зээлийн 40.0%-ийг эзэлж байсан бол бизнесийн зээлийн бүтээгдэхүүн сүүлийн 3 жил зах зээлд эзлэх байр сууриа нэмэгдүүлсээр 33%-д хүрсэн байна.

2020 оноос эхлэн хэрэглээний зээл олгоход зээлдэгчийн зан төлөвийн үнэлгээг нэвтрүүлэн судалгаа, шийдвэр гаргалтын төвлөрсөн бүтцийг өөрчлөн салбар, нэгжийн эрхийн хэмжээнд үе шаттайгаар шилжүүлсэн. Мөн зээл олголтын шийдвэрлэх хугацааг богиносгох зорилгоор уг үйл явцад оролцогчдын тоо, ач холбогдол багатай хяналтуудыг цөөлөх зэрэг сайжруулалт хийгдсэн. Цаашлаад зээлийн нөхцөл болон шалгуур үзүүлэлтүүдийг уян хатан болгох чиглэл баримталж ажиллаж байгаа нь хэрэглээний зээл олголтын хэмжээг нэмэгдүүлжээ.

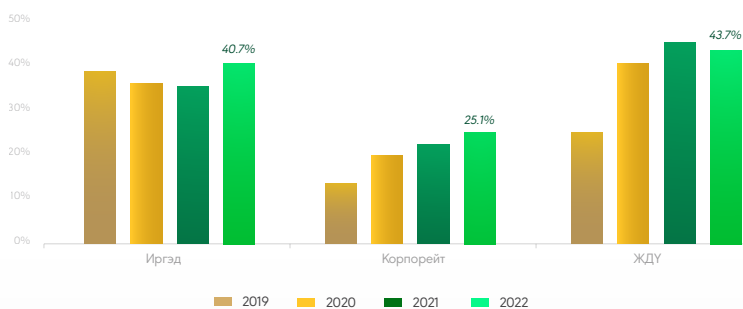
**НИЙТ ЗЭЭЛИЙН БАГЦ,
ЗАХ ЗЭЭЛ ЭЗЛЭЛТ**

(бүтээгдэхүүнээр)

**НИЙТ ЗЭЭЛИЙН БАГЦ,
ЗАХ ЗЭЭЛ ЭЗЛЭЛТ**

(сегментээр)

ХААН БАНКНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГЫН ТОГТОЛЦОО

Хамгаалалтын гурван шугам

ХААН Банк “Хамгаалалтын гурван шугам”-ын загвараар эрсдэлийг удирдах үүрэг хариуцлагуудыг тохиромжтой байдлаар хуваарилан эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлдэг.

ХАМГААЛАЛТЫН ГУРВАН ШУГАМ

Олон улсын стандарт, шаардлагуудын нийцэл

ХААН Банк нь эрсдэлийн удирдлагын тогтолцооны хүрээнд тодорхойлон удирддаг эрсдэлийн төрөл бүр дээр олон улсын шалгарсан арга барил, стандарт, санал санаачилгыг нэвтрүүлэн ажилладгаас гадна боловсон хүчин, техник технологийн үйл ажиллагаа нь дээрх стандарт арга барилыг хэрэгжүүлэхэд онцгой анхаарал хандуулан ажилладаг.

Дагаж мөрддөг олон улсын стандартууд

МУТСТ* СТАНДАРТУУД

United Nations
НҮБ-н нэгдсэн хориг жагсаалт

BIS
BIS AML индекс

ОФАК-н хориг жагсаалт

ФАТФ-н хориг жагсаалт

Европын Холбооны хориг жагсаалт

Их Британийн НМТ хориг жагсаалт

Олон улсын санхүүгийн болон хөгжлийн байгууллагуудтай байгуулсан зээлийн гэрээнүүд

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ, ЗАСАГЛАЛЫН СТАНДАРТУУД

United Nations Global Compact
НҮБ-н даян дэлхийн гэрээ

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
НҮБ-н тогтвортой хөгжлийн зорилгууд

International Finance Corporation
Creating Markets, Creating Opportunities
ОУСК-н Гүйцэтгэлийн Стандартууд

European Bank for Reconstruction and Development
ЕСБХБ-н Гүйцэтгэлийн Стандартууд

Олон улсын санхүүгийн болон хөгжлийн байгууллагуудтай байгуулсан зээлийн гэрээнүүд

ISO СТАНДАРТУУД

ISO
Мэдээллийн аюулгүй байдлын менежментийн тогтолцоо
ISO 27001:2013

Мэдээллийн аюулгүй байдлын эрсдэлийн удирдлага
ISO 27005

Эрсдэлийн удирдлага
ISO 31000:2018

Чанарын менежментийн тогтолцоо
ISO 9001:2015

Чанарын менежмент - Байгууллагад гомдол шийдвэрлэх удирдамж
ISO 10002:2018

PCI DSS COMPLIANT
Төлбөрийн картын мэдээллийн аюулгүй байдлын стандарт
PCS DSS 3.2.1

* Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх

ҮНЭТ ЦААС ГАРГАГЧИЙН ЦААШДЫН ТӨЛӨВ БАЙДАЛ

Сүүлийн жилүүдэд дэлхий дахинд банкны үйлчилгээ цахимжих үйл явц илүү хурдацтай өрнөж байгаа энэ цаг үед ХААН Банк нь харилцагчийн сэтгэл ханамжийг нэмэгдүүлэх, түргэн шуурхай үйлчилгээ үзүүлэх, зайнаас хүргэх үйлчилгээнийхээ нэр төрлийг өсгөх зорилгоор цахим шилжилтийн зорилтууддаа онцгойлон анхаарч, түүнтэй холбоотой байгууллагын хэмжээний эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог бий болгохоор дунд хугацааны бизнес хөгжлийн стратегиа 4 үндсэн чиглэлд дахин тодорхойлсон.

ДУНД ХУГАЦААНЫ БИЗНЕС ХӨГЖЛИЙН СТРАТЕГИ

Харилцагч төвт байдал

- Харилцагчийн үйлчилгээнд өгөгдлийн шинжилгээ, хиймэл оюун ухаанд суурилсан хэрэглэгч бүрийн тухайлсан хэрэгцээнд нийцсэн бүтээгдэхүүн үйлчилгээ нэвтрүүлэх замаар харилцагчийн сэтгэл ханамжийг өндөрт хадгалж, хүлээлтээс давсан стандартаар үйлчилгээ үзүүлж, харилцагчаа тэргүүнд тавих соёлыг бэхжүүлнэ;
- Хамгийн өндөр чанартай харилцагчийн үйлчилгээтэй, дэлхийн стандартын Харилцагчийн мэдээллийн төвөөр харилцагчийг дэмжиж үнэнч харилцагчийн баазыг бэхжүүлнэ.

Бизнесийн өсөлт, эрсдэлийн удирдлага, хяналт

- Иргэдийн болон ЖДБ-ийн зах зээл дээр байр сууриа тэлнэ;
- Ногоон санхүүжилтийн хүрээнд ХААН Банк 2025 он гэхэд нийт зээлийн багцад эзлэх ногоон зээлийн хэмжээг 10%-д хүргэнэ;
- Бүх төрлийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээг цахим суваг руу үе шаттайгаар шилжүүлэх замаар голлох бизнесүүдийн өсөлтийг хангана;ц
- Бизнес зорилтын хүрээнд хувийн банкны бизнест зорилтот харилцагчийн эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн шинэлэг бүтээгдэхүүн үйлчилгээг санал болгоно;
- Дэлхий нийтэд шинээр тулгарч буй Технологийн, Кибер, Стратегийн, Гуравдагч талын, Загварын эрсдэлүүдийг бууруулах, нөөцийг зөв зохистой хуваарилах замаар эрсдэлийг эрт илрүүлж үр дүнтэй удирдах (Risk and Control Self Assessment, Key Risk Indicator гэх мэт) арга аргачлалуудыг бүрэн хэрэгжүүлэх, Банкны хэмжээнд эрсдэлийн удирдлагын талаарх мэдлэг, үр чадварыг дээшлүүлэх, байгууллагын нэгдсэн эрсдэлийн удирдлага (Enterprise Risk Management)-ын тогтолцоог бүрдүүлнэ.

Цахим банкны алсын хараа, стратеги

ХААН Банк нь гадна орчны хувьсал өөрчлөлтөд дасан зохицох, шинэчлэн сайжрах замаар урт хугацаанд өөрийн өрсөлдөх чадварыг хадгална. Бид харилцагчийн хүсэл зорилгыг таньж, түүнд нь тохирсон бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг санал болгож, амьдралын хэв маягт нийцсэн, хэрэглэхэд хялбар түргэн шуурхай үйлчилгээг үзүүлнэ. Уг зорилгын хүрээнд:

1. Гуравдагч талуудтай хамтран харилцагчийн өдөр тутмын амьдралын хэв маягт тохирсон экосистемийг бий болгож, харилцагчийн сонголтод тэргүүлэгч байр суурийг эзэлнэ;
2. Өгөгдөл болон хиймэл оюун ухаанд суурилсан харилцагчийн тухайлсан хэрэгцээнд нийцсэн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг санал болгоно;
3. Харилцагчийн туулах замыг хялбаршуулах чиглэлээр зохион бүтээх сэтгэлгээг (design thinking) бүтээгдэхүүн хөгжүүлэлтийн процессод ашиглахаас гадна роботжуулсан процессийн автоматжуулалтыг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд нэвтрүүлнэ;

Байгууллагын хөгжил

- Цахим банк болох зорилтыг биелүүлэхэд шаардагдах ажилтны үр чадварыг тодорхойлох, илрүүлэх, татах, бэхжүүлэхэд чиглэн ажиллана.
- Инноваци, нэвтрүүлэлтийн хурд, энгийн хялбар шийдэл болон үр дүнг гаргах Agile арга барилыг нэвтрүүлнэ.
- Байгууллагын засаглалын зарчмуудаа бэхжүүлж, оролцогч талууд хоорондын хамтын ажиллагааг дэмжин ил тод зарчмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөн ажиллана. Мөн тогтвортой хөгжлийн бодлогоо бэхжүүлж, тогтвортой хөгжлийн зарчмуудыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлнэ.

САНХҮҮГИЙН ТӨСӨӨЛӨЛ

Дунд хугацааны бизнес хөгжлийн стратегийн хүрээнд ХААН Банк нь татварын дараах цэвэр ашгийг 2023 онд 403.2 тэрбум төгрөг (-10.2%), 2024 онд 394.5 тэрбум төгрөг (-2.2%), 2025 онд 421.7 тэрбум төг (6.9%), 2026 онд 452.8 тэрбум төгрөгийн (7.4%) тус тус байхаар төлөвлөжээ.

НИЙТ ЗЭЭЛИЙН БАГЦ

(их наяд төгрөг)

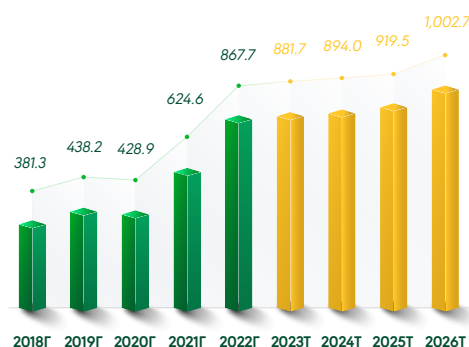
CAGR **11.91%** CAGR **11.29%**

ХҮҮГИЙН ЦЭВЭР ОРЛОГО

(Тэрбум төгрөг)

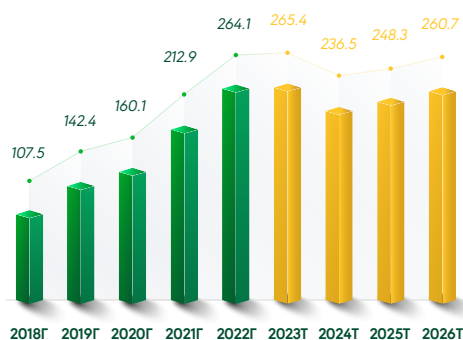
CAGR **17.87%** CAGR **3.27%**

ШИМТГЭЛ, ХУРААМЖИЙН ОРЛОГО

(Тэрбум төгрөг)

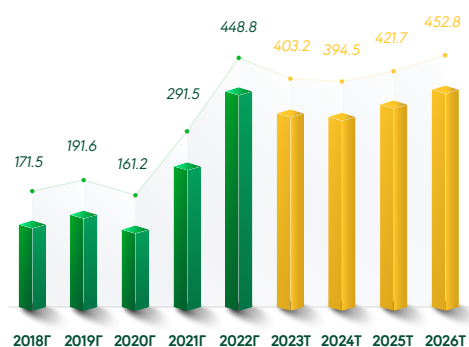
CAGR **19.69%** CAGR **-0.59%**

ЦЭВЭР АШИГ

(Тэрбум төгрөг)

CAGR **21.21%** CAGR **2.94%**

**НОГООН
ТАНИЛЦУУЛГА**

НОГООН ТАНИЛЦУУЛГА

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ҮНДСЭН БАРИМТ БИЧГҮҮД

Тогтвортой хөгжлийн 17 зорилго

Нэгдсэн Үндэсний Байгууллага (НҮБ)-аас 2015 онд байгаль орчныг тогтвортой байдал, нийгмийн оролцоог хангахад чиглэсэн тогтвортой хөгжлийн зорилгуудыг баталсан. Тухайлбал, 2030 он гэхэд ядуурлыг арилгах, өлсгөлөнг зогсоох, эрүүл мэнд болон чанартай боловсролыг дэмжих, хүйсийн эрх тэгш байдлыг хангах, баталгаат ундны ус, ариун цэврийн байгууламжаар хангах, сэргээгдэх эрчим хүчийг нэвтрүүлэх, эдийн засгийн өсөлт, баталгаат хөдөлмөрийн зах зээлийг бий болгох, инновац болон дэд бүтцийг нэмэгдүүлэх, тэгш бус байдлыг бууруулах, ээлтэй хот, иргэдийн оролцоог дэмжих, уур амьсгалын өөрчлөлтийн үр нөлөөг багасгах, далай тэнгисийн нөөц болон хуурай газрын эко системийг хамгаалах, энх тайван, шударга ёсыг бий болгох, хөгжлийн төлөөх түншлэлийг бэхжүүлэх зэрэг тогтвортой хөгжлийн зорилгуудыг тавин ажиллаж байна.

Даян дэлхийн гэрээний 10 зарчим

НҮБ-аас 2000 онд зарлан тунхагласан “Даян дэлхийн гэрээ”-ний 4 бүлэгт 10 зарчим нь тогтвортой хөгжлийн суурь баримт бичгүүдийн нэг юм.

Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого “Алсын хараа-2050”, Ногоон хөгжил

2020 оны 5-р сарын 13-ны өдөр “Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030”-ын үр дүнг илэрхийлэхүйц Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн зорилгуудыг “Алсын хараа-2050” бодлогын баримт бичигт тусган баталж, 2020 оны 5-р сарын 25-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөж эхэлсэн.

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 6 дугаар зорилгод ногоон хөгжил буюу байгаль орчинд ээлтэй ногоон хөгжлийг эрхэмлэн экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгалах, байгаль орчны тогтвортой байдлыг ханган үр өгөөжийг нь одоо болон ирээдүйн хойч үе хүртэх нөхцөлийг бүрдүүлэх, хүний амьдралын чанарыг сайжруулахыг тусгасан.

Эх сурвалж: Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

НОГООН БОНДЫН ТУХАЙ

Ногоон бонд нь цэвэр бохирдолгүй эдийн засгийг дэмжих, байгаль орчныг хамгаалах, байгаль орчинд ээлтэй, тогтвортой төслүүдийг санхүүжүүлэхэд дэмжих зорилготой тогтмол орлоготой өрийн хэрэгсэл билээ.

Тухайлбал, уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулах, дасан зохицох, байгалийн нөөцийг хамгаалах, биологийн олон янз байдал, төрөл зүйлийг хамгаалах, бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, хянах зэрэг байгаль орчны зорилтуудад хувь нэмэр оруулахуйц төсөл, хөтөлбөрүүд ногоон бонд гаргах байдлаар шаардлагатай санхүүжилтийг татан төвлөрүүлэх боломжтой.

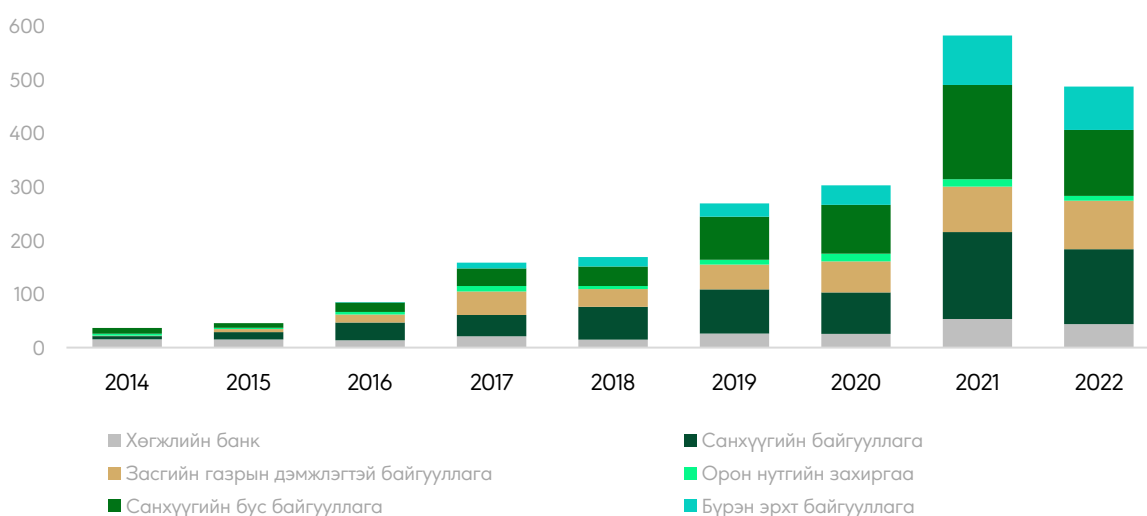
Олон улсын зах зээлд ногоон бонд нь байгаль орчин, нийгмийн томоохон асуудлыг шийдвэрлэхэд хувь нэмэр оруулдаг тул хөрөнгө оруулалтын бусад хэрэгслүүдтэй харьцуулахад татвараас чөлөөлөх, хөнгөлөх зэрэг байдлаар хөрөнгө оруулагчдад хөрөнгө оруулах таатай нөхцөлийг бүрдүүлдэг. Дэлхийн банк нь 2008 онд хамгийн анхны мэргэжлийн хөрөнгө оруулагчдад зориулсан ногоон бондыг гаргасан.

Олон улсын банк санхүүгийн байгууллагуудын оролцоо

Ногоон бонд гаргаж буй үнэт цаас гаргагчдыг байгууллагын төрлөөр харгалзан үзэхэд 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар дийлэнх буюу 28.69% нь санхүүгийн байгууллага, 25.26% нь санхүүгийн бус байгууллага, 18.64% нь засгийн газрын дэмжлэгтэй байгууллага, 16.57% нь бүрэн эрхт байгууллага, 8.98% нь хөгжлийн банк, 1.84% нь орон нутгийн захиргаа байна.

НОГООН БОНД ГАРГАСАН БАЙГУУЛЛАГУУД

(тэрбум ам.доллар)

Эх сурвалж: Sustainable Debt Global State of the Market 2022, Climate Bonds Initiative

Байгаль орчинд үзүүлж буй нөлөө

Олон улсад ногоон бонд нь эрчим хүчний хэмнэлттэй төслүүдийг санхүүжүүлэх үндсэн эх үүсвэр болж байна. 2022 оны 12 дугаар сард хэвлэгдсэн Economic Analysis and Policy номын “Enhancing green economic recovery through green bonds financing and energy efficiency investments” судалгаанд дурдсанаар ногоон бонд нь дэлхийн эдийн засгийн өсөлтийг 4.9%-иар нэмэгдүүлсэн үзүүлэлттэй байгаа ба дэлхийн ирээдүйн эрчим хүчний хэрэгцээг хангахын тулд Зүүн өмнөд Азийн эрчим хүчний хэрэглээ нэмэгдэж буй асуудлыг шийдвэрлэх шаардлагатай гэж үзсэн. Үүнтэй холбоотойгоор Азийн улс орнууд ногоон бондыг эрх зүйн, зохицуулалтын орчныг бүрдүүлж, шинэчлэх, буцалтгүй тусламжийн хөтөлбөр хэрэгжүүлэх үйл явц эрчимжиж байна. Нөгөөтэйгүүр, Европ тивийн ногоон бонд гаргагч улсууд болох Герман, Бельги, Их Британийн эрчим хүчний хэрэглээ 20%-иар буурчээ.

Дэлхийн Банкнаас гаргасан 2021 оны нөлөөллийн тайланд дурдсанаар тогтвортой хөгжлийн зорилгод тулгуурласан нийт 723 төслийг хэрэгжүүлснээр 2.20x10⁷ MWh//7.92x10¹⁰MJ эрчим хүч хэмнэж, жилд 5,464 ГВт.ц сэргээгдэх эрчим хүчний үйлдвэрлэл өргөжин тэлж, 3.5 сая т CO₂ экв. хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулж, 450,000 хүн болон 10,000 бизнес эрхлэгчид санхүүгийн үйлчилгээгээр дамжуулан ашиг хүртэж, 3.4 сая хүний амьжиргааны түвшин сайжирсан үзүүлэлттэй байна.

ҮНЭТ ЦААСНЫ ТУХАЙ

НОГООН ТАНИЛЦУУЛГА

НОГООН БОНД ГАРГАХ ҮНДЭСЛЭЛ

ХААН Банк нь эрчим хүчний хэмнэлтийг нэмэгдүүлэх, ногоон барилга, ногоон тээвэр, тогтвортой хөдөө аж ахуйн орчин үеийн шийдлүүдийг нэвтрүүлэх, хог хаягдлын асуудлыг шийдвэрлэх, уур амьсгалын өөрчлөлтийг багасгах замаар сөрөг нөлөөг бууруулах байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх ногоон санхүүжилтийн багцаа эрчимтэй нэмэгдүүлэх дунд хугацааны томоохон зорилтыг хэрэгжүүлж байна.

Уг зорилтын хүрээнд тус үйл ажиллагааг дэмжих урт хугацаат эх үүсвэрийг гадаад болон дотоодын хөрөнгө оруулагчдаас татан төвлөрүүлэх үүднээс олон улсын зах зээлд анхны “Ногоон бонд” гаргасан. Ногоон бонд гаргасны дараа бусад олон улсын санхүүгийн байгууллага, хамтран ажиллагч хөрөнгө оруулагчдаас байгаль орчин, нийгэмд эерэг нөлөө үзүүлэх тогтвортой хариуцлагатай хөрөнгө оруулалтыг дэмжих өндөр сонирхолтой байгаагаа илэрхийлсэн.

Иймд банк нь олон улсад ногоон бонд гаргасан туршлагад үндэслэн Монголын хөрөнгийн зах зээлд дотоодын анхны ногоон бондыг гаргаж байна. Ингэснээр хөрөнгийн зах зээлд ногоон бүтээгдэхүүн нэмэгдэж, хөрөнгийн зах зээлийг тэлэх, дотоодын болон гадаадын хөрөнгө оруулагчид, олон улсын санхүүгийн байгууллагуудад хөрөнгө оруулалтын шинэ боломжийг бүрдүүлэх өндөр ач холбогдолтой.

ХӨНДЛӨНГИЙН ЭТГЭЭДИЙН БАТАЛГААЖУУЛАЛТ

ХААН Банк нь Sustainable Fitch байгууллагатай 2022 оны 11-р сарын 10-ны өдөр 00147148.0/1811 дугаартай ESG буюу Байгаль орчин, нийгэм, засаглалын чиглэлийн ногоон, нийгмийн, тогтвортой (Green, Social, and Sustainability) бондуудын үйл явцын хүрээнд хөндлөнгийн үнэлгээ, дүгнэлт гаргах үйлчилгээ үзүүлэх гэрээг байгуулсан.

Sustainable Fitch нь ХААН Банкны гаргасан “Ногоон бондын санхүүжилтийн хүрээ” баримт бичигт туссан ногоон бондын зарцуулалт буюу ногоон төслүүд болон хяналт, тайлагналын үйл ажиллагааг Олон улсын хөрөнгийн зах зээлийн холбоо (ICMA)-оос гаргасан ногоон бондын зарчмуудтай (Green Bond Principles) нийцэж буй эсэхэд дүгнэлт гаргасан.

Үнэлгээний байгууллагаас ХААН Банкны ногоон зээлийг сэргээгдэх эрчим хүч, эрчим хүчний хэмнэлт, ногоон барилга байгууламж, бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, түүнд хяналт тавих, усны менежмент, тогтвортой хөдөө аж ахуй, мал аж ахуй төслүүдийг санхүүжүүлэх байдлаар олгогдож байгаа гэж үзсэн. Энэ нь Монгол улсын үндэсний хэмжээнд тодорхойлсон байгаль орчны тодорхой бодлогын зорилтуудтай нийцэж байна гэж үзсэн. Мөн Sustainable Fitch-ийн “Second party opinion” буюу хөндлөнгийн баталгаажуулалтын тайланд дурдсанаар ХААН Банкны бондын зарцуулалт болон санхүүжүүлж буй ногоон зээлийг ногоон бондын зарчмуудтай нийцэж байгаа бөгөөд “Сайн” үнэлгээтэй үнэлсэн байна.

ЗЭЭЛЖИХ ЗЭРЭГЛЭЛ

СЗХ-ны “Компанийн өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам”-ын 2.8-д заасны дагуу Бонд гаргагч нь дотоодын эсхүл олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн эрх бүхий байгууллагаар санхүүжих чадварын зэрэглэл тогтоолгосон бол үүргийн гүйцэтгэлийг хангах баталгаа болгож эд хөрөнгө болон эдийн бус хөрөнгийг барьцаалахгүй байж болно.

ХААН Банк 2007 оноос эхлэн олон улсын зээлжих зэрэглэлийн үнэлгээ тогтоогч “Fitch Ratings” (Фитч), 2008 оноос эхлэн “Moody’s Investors Service” (Мүүдис) үнэлгээний байгууллагаар тус тус зээлжих зэрэглэлийн үнэлгээг хийлгэж байна. “Moody’s Investors Service” үнэлгээний байгууллага 2022 оны 10-р сарын 6-ны өдөр үнэлгээгээ дахин баталгаажуулж B3 тогтвортой болгосон бол, “Fitch Ratings” 2023 оны 3-р сарын 28-ны өдөр үнэлгээгээ B тогтвортой болгон баталгаажуулсан.

B3/STABLE

MOODY’S

Үзүүлэлт	2022 оны 10 сар
Үнэлгээний төлөв/ outlook	Тогтвортой
Төгрөгөөр татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн үнэлгээ	B2/NP
Гадаад валютаар татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн үнэлгээ	B3/NP
Банкны хадгаламж	B3/NP
Зээлжих чадварын бие даасан үнэлгээ	b3
Үнэт цаас гаргагчийн үнэлгээ/ Issuer Rating	B3
Гэрээгээр хүлээсэн үүргийн эрсдэлийн үнэлгээ*	B2(cr)/NP(cr)

B/STABLE

FitchRatings

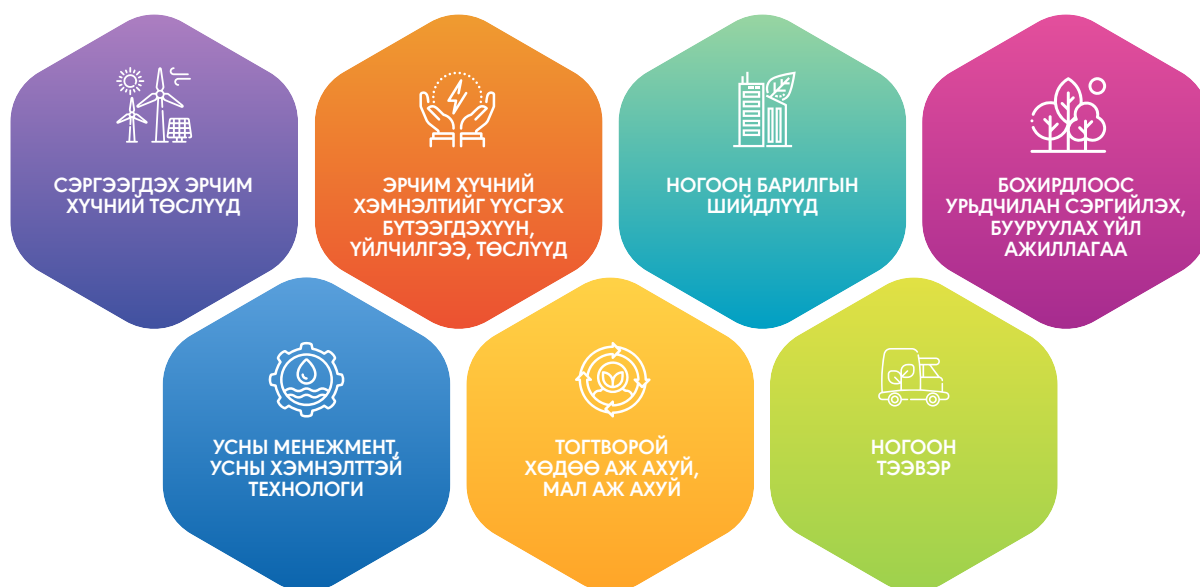
FITCH RATINGS	2023 оны 3 сар
Төлөв / Outlook	Тогтвортой
Үрт болон богино хугацаат гадаад валютаар хүлээсэн үүргийг биелүүлэх үнэлгээ	B
Үрт хугацаат төгрөгөөр хүлээсэн үүргийг биелүүлэх үнэлгээ	B
Зээлжих чадварын үнэлгээ	b
Засгийн газрын дэмжлэг авах боломж	b

ТАТАН ТӨВЛӨРҮҮЛСЭН ХӨРӨНГИЙН ЗАРЦУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Бонд гаргагч нь нийт ногоон зээлийн багцыг 2023 онд өмнөх оноос 4 дахин өсгөх зорилтыг дэвшүүлсэн бөгөөд өөрийн зээлийн багцын 5 орчим хувийг 2023 онд ногоон зээл болгох төлөвлөгөөтэй. Арилжааны банкууд өөрийн нийт зээлийн багц дахь ногоон зээлийн хувь хэмжээг 2030 онд 10%-д хүргэх томоохон үүрэг амлалт авсан бөгөөд ХААН Банкны хувьд тус зорилтод 2025 онд хүрсэн байхаар төлөвлөж байна.

Ногоон бондын хүрээнд нийт 30 хүртэлх сая ам.доллартай тэнцэх хэмжээний төгрөгийн эх үүсвэрээр ХААН Банкны “Ногоон бондын санхүүжилтийн хүрээ”-нд тусгагдсан дараах үндсэн 7 чиглэлийн хүрээнд шаардлага хангаж буй ногоон төсөл, хөтөлбөрүүдийг санхүүжүүлэхэд зарцуулна.

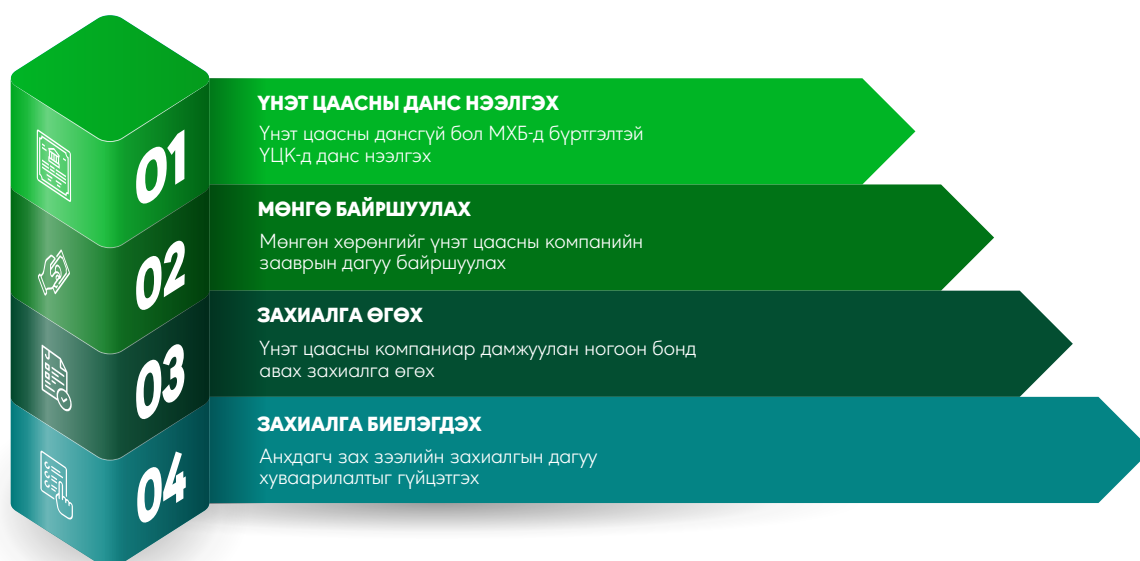
Үүнд:

ҮНЭТ ЦААСНЫ АРИЛЖААНД ОРОЛЦОХ

Үнэт цаасны анхдагч зах зээлийн захиалга

Хөрөнгө оруулагч нь дараах зааврын дагуу үнэт цаас гаргагчийн анхдагч зах зээлийн арилжаанд оролцоно.

Үнэт цаасны хоёрдогч зах зээлийн арилжааг эхлүүлэх

Андеррайтер нь бондыг анхдагч зах зээлд санал болгож, хуваарилалтыг хийн захиалга авч дууссанаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор анхдагч зах зээлд санал болгосон тухай тайланг МХБ-ийн дүгнэлтийн хамт СЗХ-нд хүргүүлнэ.

СЗХ нь бонд гаргагчийн арилжааны тайланг ажлын 3 өдөрт багтаан хянан бондыг анхдагч зах зээлд санал болгон худалдах ажиллагааг амжилттай болсон тухай мэдэгдлийг Андеррайтерт, өмчлөх эрхийн бүртгэлийг баталгаажуулах мэдэгдлийг ҮЦТХТ-д, бондын хоёрдогч зах зээлийн арилжааг эхлүүлэх мэдэгдлийг МХБ-д хүргүүлэх бөгөөд татан төвлөрүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг бонд гаргагчийн холбогдох дансанд тусгаарлан байршуулна.

Албан татвар

Хувь хүний болон аж ахуй нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулиар Монгол Улсад байрладаг албан татвар төлөгчийн гадаад, дотоодын үнэт цаасны анхдагч болон хоёрдогч зах зээлд нээлттэй арилжаалах өрийн хэрэгсэл, хувьцаа, нэгж эрх худалдан авсан албан татвар төлөгчийн хүүгийн болон ногдол ашгийн орлогод 5 хувиар тооцон албан татвар төлнө.

Монгол улсад байрладаггүй иргэн, аж ахуй нэгжийн хувьд орлогын албан татварын тухай хуулийн дагуу татвар төлөх үүрэгтэй ба Монгол улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээ хэлцэл, Монгол улстай давхар татварын гэрээ байгуулсан улсын иргэн, аж ахуй нэгж нь тус гэрээний нөхцөлийг дагаж мөрдөнө.

ҮНЭТ ЦААСААР ГЭРЧЛЭГДЭХ ЭРХ, ҮҮРЭГ

Бонд эзэмшигчийн эрх, үүрэг

- Бонд эзэмшигч нь бонд гаргагчийн талаарх хуулиар хориглосноос бусад бүхий л мэдээллийг бонд гаргагчаас гаргуулан авах эрхтэй.
- Бонд эзэмшигч нь анхдагч зах зээлээс худалдан авсан бондоо хоёрдогч зах зээл дээр чөлөөтэй худалдах эрхтэй.
- Бонд эзэмшигч нь бондын үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг заасан хуваарийн дагуу бүрэн төлөхийг Үнэт цаас гаргагчаас шаардах эрхтэй бөгөөд тус эрхээ өөрөө эсхүл хуульд заасны дагуу төлөөлөгчөөрөө дамжуулан эдэлнэ.
- Бонд эзэмшигч нь бондтой холбоотой аливаа санал, гомдлыг Андеррайтерт мэдэгдэнэ.
- Бонд эзэмшигч нь хуулиар хүлээсэн татвар, арилжааны шимтгэл болон бусад гарах зардлыг өөрөө хариуцна.
- Бонд эзэмшигчийн бондын захиалгын төлбөрт төлсөн мөнгөн хөрөнгө нь түүний хууль ёсны үйл ажиллагаанаас олсон орлого бөгөөд “Мөнгө угаах, терроризмтой тэмцэх тухай хууль”-ийн дагуу холбогдох шалгуурыг хангасан, эрх зүйн аливаа доголдолгүй, маргаангүй байна.
- Бонд эзэмшигч нь бондын үндсэн нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрч, үнэт цаасны танилцуулга болон бусад холбогдох мэдээлэлд танилцсаны үндсэн дээр хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийг гаргана.
- Стратегийн хөрөнгө оруулагчдын хувьд бондын хөтөлбөрийн дагуу хэсэгчилсэн бонд гаргах тухай бүр бондын эзэмшигчийн эрх үүргийг стратегийн хөрөнгө оруулагчидтай урьдчилсан хэлэлцээрээр тохиролцоно.
- Хууль, тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг

Үнэт цаас гаргагчийн эрх, үүрэг

- Үнэт цаас гаргагч нь мэдээллийн ил тод байдлыг тогтмол хангах буюу үйл ажиллагаа, санхүү, санхүүжих чадавхын зэрэглэл болон бусад бодит байдлын талаарх мэдээллийг үнэн зөв, агуулгын хувьд хоёрдмол утгагүй, бүрэн гүйцэд мэдээлж хөрөнгө оруулагчийн өмнө хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлж ажиллана.
- Үнэт цаас гаргагч нь эргэн төлөлтийн хуваарийн дагуу бондын үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг бонд эзэмшигчдэд төлөх үүрэгтэй.
- Үнэт цаас гаргагч нь төлбөрийн тасалдал /дефолт/ үүссэн нөхцөлд хөрөнгө оруулагчдын өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлэх зорилгоор Бондын гэрээнд заасан санхүүгийн чадавхыг сайжруулах холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.
- Үнэт цаас гаргагч нь Бонд эзэмшигчийн хөрөнгө оруулалтын шийдвэр гаргахтай холбоотой хуулиар хориглосноос бусад бүхий л мэдээллийг Андеррайтер шаардсан тохиолдолд холбогдох мэдээллийг гаргаж өгөх үүрэгтэй.
- Үнэт цаас гаргагч нь үнэт цаасны танилцуулгад тусгасан зориулалтын дагуу татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийг зарцуулна.
- Үнэт цаас гаргагч нь тухайн гаргасан бондыг бүртгүүлэхтэй холбоотойгоор СЗХ-нд хүргүүлсэн баримт бичиг, түүнд хавсаргасан холбогдох дүгнэлт зэрэг бусад баримт бичгийг бондын хугацаа дуусаж, үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг бүрэн төлж дуусах хүртэлх хугацаанд компани дээрээ хадгална.
- Үнэт цаас гаргагч нь гэрээнд тусгагдсан үүргээ зохих ёсоор биелүүлээгүйн улмаас Бонд эзэмшигчдэд учруулсан аливаа хохирлыг төлж барагдуулах үүрэгтэй.
- СЗХ-ны “Компанийн өрийн хэрэгслийн бүртгэлийн журам”-ын 8.6, 8.7 болон 8.8-д заасны дагуу өөрийн үйл ажиллагаатай холбоотой мэдээллийг холбогдох хугацаанд СЗХ болон МХБ-д хүргүүлж нийтэд мэдээлнэ.
- Хууль, тогтоомжид заасан бусад эрх үүрэг

ХАВСРАЛТ

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

	(мянган төгрөг)		
	2020.12.31	2021.12.31	2022.12.31
Хөрөнгө:			
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	4,827,975,047	4,526,979,979	4,373,412,201
Монгол банканд заавал байлгах нөөц	743,335,598	809,081,732	969,104,827
Бусад банк ба санхүүгийн байгууллага дахь харилцах, хадгаламж	85,400,721	-	-
Өрийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт	843,275,948	909,001,481	1,474,096,564
Өмчийн хэлбэрээрх хөрөнгө оруулалт	3,148,784	3,157,209	4,267,181
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	82,094,281	27,086,528	128,660,248
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	4,925,483,235	6,589,298,799	7,411,064,009
Хараат компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт	301,888	301,888	283,589
Бусад хөрөнгө	76,142,085	78,094,830	76,361,443
Биет бус хөрөнгө	50,718,804	54,764,803	46,286,024
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө	7,362,765	10,086,653	10,202,947
Үндсэн хөрөнгө	465,928,170	455,595,092	455,493,746
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй эргэлтийн бус хөрөнгө	-	-	3,480,567
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	12,111,167,326	13,463,448,994	14,952,713,346
Өр төлбөр:			
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	25,825,049	35,854,280	191,080,282
Репо хэлцэл	184,890,799	620,802,675	367,267,329
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	9,370,844,845	10,211,450,727	10,930,788,356
Түрээсийн өглөг	7,960,407	11,085,695	11,231,249
Бусад өр төлбөр	105,019,286	100,761,094	146,483,209
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	10,881,956,306	12,178,938,618	13,437,347,280
Өөрийн хөрөнгө:			
Энгийн хувьцаа	58,071,253	172,097,820	172,097,820
Халаасны хувьцаа	(7,589,226)	-	-
Хуримтлагдсан ашиг	1,066,159,570	1,018,133,731	1,268,756,786
Бусад нөөц	112,569,423	94,278,825	74,511,460
НИЙТ ӨӨРИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,229,211,020	1,284,510,376	1,515,366,066
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ӨӨРИЙН ХӨРӨНГӨ	12,111,167,326	13,463,448,994	14,952,713,346

ОРЛОГЫН ТАЙЛАН

	(мянган төгрөг)		
	2020.12.31	2021.12.31	2022.12.31
Үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан тооцоолсон хүүгийн орлого	1,070,069,841	1,139,951,636	1,327,391,147
Бусад адилтгах хүүгийн орлого	18,944,624	38,817,302	39,974,535
Хүүгийн зардал	(652,572,667)	(542,305,638)	(475,870,927)
Бусад адилтгах хүүгийн зардал	(3,980,834)	(1,886,344)	(5,213,387)
Хүүгийн цэвэр орлого	432,460,964	634,576,956	886,281,368
Зээлжих эрсдэлийн сангийн зардал	(65,171,210)	(87,813,455)	(143,514,238)
Зээлжих эрсдэлийн сангийн зардлын дараах хүүгийн цэвэр орлого	367,289,754	546,763,501	742,767,130
Хураамж, шимтгэлийн орлого	159,625,125	212,086,407	263,466,643
Хураамж, шимтгэлийн зардал	(26,985,959)	(35,934,290)	(47,787,841)
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх бусад зээлийн эх үүсвэрийн өөрчлөлтөөс үүссэн олз	1,129,808	868,353	2,275,457
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийн цэвэр олз/(гарз)	(4,224,878)	(202,377)	15,878,389
Гадаад валютын арилжааны олз	6,253,504	19,033,665	32,799,045
Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн цэвэр олз/(гарз)	12,172,561	(1,696,325)	6,574,939
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоор бодит үнэ цэнийг хүлээн зөвшөөрөгдөх санхүүгийн хөрөнгийн борлуулалтаас үүссэн (гарз)/олз	7,607,050	2,252,900	(900,167)
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжих санхүүгийн хөрөнгүүдийн өөрчлөлтөөс үүссэн гарз	-	-	(7,225,649)
Ашиг, алдагдлаар бодит үнэ цэнийг хэмжих санхүүгийн хөрөнгийн гарз	(7,200,519)	(8,771,737)	(9,019,495)
Үйл ажиллагааны бусад орлого	2,216,173	1,287,190	4,317,634
Үйл ажиллагааны бусад зардал	(303,443,469)	(348,177,182)	(412,043,205)
Бусад гарз, цэвэр дүнгээр	(3,299,867)	(951,022)	(269,656)
Татварын өмнөх ашиг	211,139,282	386,559,083	590,833,224
Орлогын албан татварын зардал	(49,920,000)	(95,030,000)	(142,061,025)
Тайлант жилийн ашиг	161,219,282	291,529,083	448,772,199
Бусад дэлгэрэнгүй орлого (татварын дараах):			
Ирээдүйд ашиг, алдагдалд дахин ангилагдах зүйлс:			
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоор бодит үнэ цэнийг хүлээн зөвшөөрөгдөх өрийн хэрэглүүр:			
Дахин үнэлгээний гарз	2,783,720	(7,856,520)	(14,032,658)
Худалдан борлуулснаас ашиг, алдагдалд дахин ангилсан олз/(гарз)	(7,607,050)	(2,252,900)	900,167
Мөнгөн гүйлгээний хейджийн нөөц	9,766,765	(11,281,559)	(11,666,472)
Бусад дэлгэрэнгүй орлогод шууд бүртгэгдсэн орлогын татвар	(1,235,859)	5,347,744	6,199,740
Ирээдүйд ашиг, алдагдалд дахин ангилагдахгүй зүйлс:			
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоор бодит үнэ цэнийг хүлээн зөвшөөрөх өмчийн хэрэглүүрийн дахин үнэлгээний олз	(10,531)	8,426	1,109,972
Бусад дэлгэрэнгүй орлогод шууд бүртгэгдсэн орлогын татвар	2,633	(2,106)	(277,492)
Барилгын дахин үнэлгээ	64,792,320		
Татварын дараах бусад дэлгэрэнгүй зардал	68,491,998	(16,036,915)	(17,766,743)
Тайлант жилийн татварын дараах нийт дэлгэрэнгүй орлого	229,711,280	275,492,168	431,005,456
Банкны эзэмшигчдэд хамаарах нэгж хувьцаанд ногдох суурь болон хорогдуулсан ашиг (төгрөгөөр илэрхийлсэн)	87	169	261

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

	(мянган төгрөг)		
	2020.12.31	2021.12.31	2022.12.31
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Татварын өмнөх ашиг	211,139,282	386,559,083	590,833,224
Тохируулгууд:			
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	4,224,878	202,377	(15,878,389)
Хүлээгдэж буй эрсдэлийн сангийн зардал	65,171,210	87,813,455	143,514,238
Өмчлөх бусад хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн бууралтаас үүссэн (олз)/гарз	260,360	5,985	(78,812)
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	52,901,548	54,368,851	54,489,263
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулалт	10,897,441	17,703,043	20,643,564
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	7,171,432	7,511,435	7,623,736
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	544,999	1,022,560	749,553
Биет бус хөрөнгө данснаас хассаны гарз	1,513	-	4,349,666
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны (олз)/гарз	47,053	(10,038)	71,960
Барилгын дахин үнэлгээний цэвэр алдагдал	2,582,396	-	-
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хэмжигдэх бодит үнэ цэнээр бүртгэгдэх санхүүгийн хөрөнгө борлуулсны гарз/(олз)	(7,607,050)	(2,252,900)	900,167
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх санхүүгийн хөрөнгийн өөрчлөлтөөс үүссэн гарз	-	-	7,225,649
Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр хэмжигдэх санхүүгийн хөрөнгөөс үүссэн гарз	7,200,519	8,771,737	9,019,495
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх зээлийн эх үүсвэрийн өөрчлөлтөөс үүссэн олз	(1,129,808)	(868,353)	(2,275,457)
Гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн (олз)/гарз	(12,172,561)	1,696,325	(6,574,939)
Хүүгийн орлого болон түүнтэй адилтгах орлого	(1,089,014,465)	(1,178,768,938)	(1,367,365,682)
Хүүгийн зардал болон түүнтэй адилтгах зардал	656,553,501	544,191,982	481,084,314
Үйл ажиллагааны хөрөнгө, өр төлбөрийн өөрчлөлтийн өмнөх үйл ажиллагаанд зарцуулсан мөнгөн гүйлгээ	(91,227,752)	(72,053,396)	(71,668,450)
Цэвэр (өсөлт)/бууралт:			
Монголбанканд байршуулсан заавал байлгах нөөц	2,383,836	(29,513,402)	(161,373,304)
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	(1,172,652,358)	(1,743,406,168)	(1,398,527,921)
Бусад банканд байршуулсан харилцах, хадгаламж	33,806,740	78,426,073	-
Бусад хөрөнгө	(36,921,583)	(17,272,770)	(4,430,702)
Ашиг, алдагдлаарх бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөгдөх өрийн хэлбэрээрх үнэт цаас	52,282,300	41,054,900	121,988,100
Цэвэр өсөлт/(бууралт):			
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	(56,299,183)	4,844,957	155,142,345
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	2,135,861,287	842,931,467	757,138,330
Бусад өр төлбөр	22,439,529	(45,352,148)	45,389,272

Татвар болон хүүгийн зардлын өмнөх үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	889,672,816	(940,340,487)	(556,342,330)
Хүлээн авсан хүү	1,808,070,795	1,060,326,443	1,383,136,022
Төлсөн хүү	(683,444,792)	(577,579,548)	(482,696,702)
Орлогын албан татварын төлөлт	(53,290,039)	(96,559,450)	(134,218,981)
Үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	1,961,008,780	(554,153,042)	209,878,009
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Хараат компанид оруулсан хөрөнгө оруулалтыг борлуулсны орлого	-	-	18,299
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөгдөх өрийн хэлбэрээрх үнэт цаасны худалдан авалт	(594,282,000)	(156,535,570)	(56,035,308)
Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрөгдөх өрийн хэлбэрээрх үнэт цаас борлуулсны орлого	680,637,121	162,040,999	92,355,896
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх өрийн хэлбэрээрх үнэт цаасны худалдан авалт	(553,364,959)	(329,784,384)	(467,570,524)
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэх өрийн хэлбэрээрх үнэт цаас борлуулсны орлого	399,286,356	316,125,709	281,893,933
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого	310,906	693,349	1,717,306
Үндсэн хөрөнгийн худалдан авалт	(51,719,561)	(45,741,583)	(56,926,734)
Биет бус хөрөнгийн худалдан авалт	(20,346,106)	(21,749,042)	(16,514,451)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(139,478,243)	(74,950,522)	(221,061,583)
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Репо хэлцлээс орж ирсэн орлого	1,739,512,680	1,793,870,044	3,801,304,742
Репо хэлцлийн эргэн төлөлт	(1,751,978,104)	(1,330,383,814)	(4,071,420,232)
Бусад зээлийн эх үүсвэрээс орж ирсэн орлого	299,473,116	715,271,479	959,412,011
Бусад зээлийн эх үүсвэрийн эргэн төлөлт	(469,563,774)	(688,946,113)	(560,785,101)
Хоёрдогч өглөгийн эргэн төлөлт	(55,339,500)	-	-
Түрээсийн үндсэн өр төлбөрийн эргэн төлөлт	(6,944,925)	(7,110,035)	(7,633,424)
Төлсөн ногдол ашиг	-	(200,000,000)	(200,149,766)
Буцаан худалдан авсан хувьцаа	(193,996,404)	-	-
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(438,836,911)	282,701,561	(79,271,770)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн ханшийн өөрчлөлтийн нөлөө	83,863,330	45,520,893	(62,181,031)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн зээлжих эрсдэлийн сангийн зардал	201,921	(113,958)	(931,403)
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр бууралт/өсөлт	1,466,758,877	(300,995,068)	(153,567,778)
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	3,361,216,170	4,827,975,047	4,526,979,979
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	4,827,975,047	4,526,979,979	4,373,412,201

ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

(мянган төгрөг)

	Энгийн хувьцаа	Халаасны хувьцаа	БДОБҮЦ-ээр хэмжигдэх үнэт цаасны дахин үнэлгээний нөөц	Мөнгөн гүйлгээний хейджийн нөөц	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт
2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар	52,792,048	(2,183,728)	16,765,409	(534,066)	28,727,381	1,097,929,100	1,193,496,144
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	-	161,219,282	161,219,282
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(3,625,397)	7,325,074	64,792,320	-	68,491,997
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(3,625,397)	7,325,074	64,792,320	161,219,282	229,711,279
Өмчид гарсан өөрчлөлт	5,279,205	(5,405,498)	-	-	-	(193,870,110)	(193,996,403)
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	-	-	-	-	(881,298)	881,298	-
2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар	58,071,253	(7,589,226)	13,140,012	6,791,008	92,638,403	1,066,159,570	1,229,211,020
2021 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар	58,071,253	(7,589,226)	13,140,012	6,791,008	92,638,403	1,066,159,570	1,229,211,020
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	-	291,529,083	291,529,083
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(7,575,746)	(8,461,169)	-	-	(16,036,915)
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(7,575,746)	(8,461,169)	-	291,529,083	275,492,168
Халаасны хувьцааны цуцлалт	(7,589,226)	7,589,226	-	-	-	-	-
Нэрлэсэн үнийн өсөлт	121,615,793	-	-	-	-	(141,808,605)	(20,192,812)
Ногдол ашиг	-	-	-	-	-	(200,000,000)	(200,000,000)
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	-	-	-	-	(2,253,683)	2,253,683	-
2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар	172,097,820	-	5,564,266	(1,670,161)	90,384,720	1,018,133,731	1,284,510,376

2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийн байдлаар	172,097,820	-	5,564,266	(1,670,161)	90,384,720	1,018,133,731	1,284,510,376
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	-	448,772,199	448,772,199
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(9,016,889)	(8,749,854)	-	-	(17,766,743)
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(9,016,889)	(8,749,854)	-	448,772,199	431,005,456
Ногдол ашиг	-	-	-	-	-	(200,149,766)	(200,149,766)
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	-	-	-	-	(2,000,622)	2,000,622	-
2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар	172,097,820	-	(3,452,623)	(10,420,015)	88,384,098	1,268,756,786	1,515,366,066